

Augustus 2022

Uitgave van de Leido Academy, het thema-netwerk voor LevenLang Leren

**Wetsvoorstel Leeruitkomsten – nog eens verder bekeken – dus liever niet
STUDIELAST, CREDITS EN UNITS & ANDERE BESCHOUWINGEN - EEN ALTERNATIEF...
VOORSTEL: WEG MET 'STUDIELAST' – EN DAN WEL 'STUDIELUST'**

1 Inleiding

In dit document zetten we alleen maar op een rijtje de omissies (fouten, vergissingen...) die zijn getraceerd in de wetgeving, samen met een korte vermelding van de voorstellen. Voor de verdere toelichting kan worden verwezen naar de documenten 80 en 80a.

Die omissies staan in de kaders.

2 Onderwijseenheid als begrip in de wet niet vermeld... maar wel van de variant...

Er is en komt geen definitie van het begrip 'onderwijseenheid' in de wet voor. Dat is heel opmerkelijk omdat nu een variant hierop in het wetsvoorstel is bedacht.

3 Leerjaar nog opportuun – en andere begrippen bij de indelingen...?

Naast het begrip 'studiejaar', van 1 september tot en met 31 augustus, komt in de WHW het begrip 'leerjaar' om de hoek kijken.

Opmerkelijk is dat op de website van de Rijksoverheid niet wordt gesproken over 'leerjaar' maar over 'studiejaar' en 'jaar'.

4 Het begrip studielast: voor wie is de last bedoeld?

Er wordt in de WHW geen formele definitie verstrekt van dit begrip.

5 'Studielast' kan beter 'omvang' worden

We willen het begrip 'studielast' laten vervangen door een ander en beter begrip nl. 'omvang'.

6 Analyse van wat 'de studielast' met zich meebrengt...

Er staat in de wet dat de studielast van *elke* opleiding in formele zin door het instellingsbestuur wordt uitgedrukt in studiepunten. In de wet staat gewoon per reguliere opleidingssoort en graad hoeveel studiepunten eraan zijn gekoppeld.

7 HBO-Bachelor in 3 jaren = bijl aan de wortel van de studielast?

Bij het vastleggen van de mogelijkheid om een hbo-Bachelor in een kortere tijd te doen, door te versnellen zoals de wetgever het formeel noemt, zijn maar liefst drie wetsartikelen betrokken. Het betekent dat het begrip 'studielast' in twee verschillende contexten wordt gebruikt en dat kan nu eenmaal niet.

8 'Traject' niet gedefinieerd

Er wordt een begrip gebruikt dat ook wel op andere plekken wordt ingezet maar verder geen enkele definitie kent en ook niet aan andere begrippen is gekoppeld nl. 'traject'.

9 Croho en vermelding – vraagtekens...

Als een opleiding van de optie voor een versnelde bacheloropleiding gebruik maakt, dient dit in het Croho te worden vermeld. Daarin wordt gesteld dat het gaat om 180 ECTS. Dat is derhalve drie keer (erg) fout:

- Het dient te gaan om 180 studiepunten;

- De opleiding zal, als men wil oplopen met de internationale afspraken, moeten vermelden dat de uiteindelijke studielast 240 studiepunten bedraagt;
- We kennen geen begrip ECTS in ons land. Men gebruikt wel EC bij vooral universiteiten, maar daarmee overtreedt men de wet. En dan nog: het gaat om ECTS credits, of kortweg credits.

10 'Studiepunten' moet 'studielast' zijn in de kop van het artikel 7.4

Het artikel 7.4 kent als kop 'Studiepunten'. Het gaat echter om het regelen van de 'studielast' en dan zou dus dit begrip in de kop dienen te staan.

In de begrippenlijst van de WHW staat bovendien een aantal 'begripsbepalingen'. Daarin komt ook het studiepunten ter sprake, met als omschrijving: 'studiepunten in de zin van artikel 7.4, eerste lid'. De vermelding in de begrippenlijst is daarmee als overbodig te beschouwen.

11 Pas naar hoofdfase na propedeutisch examen – zegt de wet in artikel 7.30

Interessant is zonder meer dat in artikel 7.30 staat 'inschrijving *na* het propedeutisch examen'. Wat moeten we ons hierbij voorstellen? Het propedeutisch examen wordt in de wet genoemd maar niet nader omschreven en toegelicht – en dus ook niet gedefinieerd.

Kop van het artikel 7.30 : wat is een postpropedeutische fase...

Het is overigens raar geformuleerd. Wordt hier eigenlijk niet iets heel anders bedoeld want in de kop van het artikel staat '*postpropedeutische fase*' maar dat begrip staat helemaal nergens vermeld in het artikel zelf. Moet de kop dan anders zijn, bijvoorbeeld 'Deelname aan het afsluitend examen'?

Wat is het afsluitend examen: over alle studiepunten of zonder de eerste fase?

Is het afsluitend examen het constateren of *alle* studiepunten van de opleiding zijn behaald?

Wat betekent dit voor de leerroute met eenheden van leeruitkomsten? Onduidelijk...

Als er een bachelorleerroute is met alleen maar eenheden van leeruitkomsten, kan de instelling besluiten daarin geen propedeuse en dus ook geen propedeutisch examen op te nemen. Daarmee blijft alleen het afsluitend examen over. Het ligt in dit geval voor de hand om alle 240 studiepunten te nemen. Maar als deze student een leerroute kiest die een of meerdere reguliere onderwijseenheden gaat bevatten en als de betrokkene een of meer eenheden van leeruitkomsten inlevert, hoe dan te handelen? En als de eerste 60 punten behoren tot eenheden van leeruitkomsten en de rest niet meer (allemaal)?

Geen alternatief van P-fase hierbij in de wet

Opmerkelijk is tevens dat de wetgever hier niet meldt, zoals op andere plekken en als de universiteit geen propedeutische fase wil, dat de eerste 60 punten van een wetenschappelijke bacheloropleiding gelijk zijn te stellen met zo'n propedeutische fase. Dat is van belang in het geval dat wordt gesproken over bepaalde rechten op basis van het hebben van een propedeutisch getuigschrift.

Formeel beschouwd...

Als het propedeutisch examen nog niet is behaald (niet alle eenheden succesvol zijn afgerond) mag er *reeds de toegang tot het afleggen van een of meer onderdelen van het afsluitend examen* worden verleend. Wat betekent dit nu in formele zin, als zodanig? Overigens, hier staat vermeld dat het gaat om '*onderdelen*'. Er wordt bedoeld: '*tentamens*'.

Relatie met het wetsvoorstel

Het is zo dat het weglaten van de propedeuse en dus het propedeutisch examen (en dan van een eerste periode van 60 punten) slechts mag als de student een leerroute kan volgen met alleen maar eenheden van leeruitkomsten. Als de leerroute ook in die zin onderwijseenheden bevat, dient de student ook te vallen onder dit artikel over de post-propedeutische fase.

12 Over hoeveel studiepunten gaat het afsluitend examen van een Bachelor - voorstel

Er wordt verondersteld dat een hbo-bacheloropleiding 240 studiepunten als omvang heeft. Het afsluitend examen zou dan ook het beste passen bij die hoeveelheid.

Daarom is het voorstel om, naast dit keurig in het diplomasupplement te vermelden, simpelweg het afsluitend examen te beschouwen als inclusief 'het propedeutisch examen' dan wel 'het hebben behaald van de eenheden van de propedeutische fase als daaraan verbonden zijnde'.

Afsluitend examen voor degenen die doorstromen met een Ad-graad

Op basis van verdere afspraken over de omvang van een bacheloropleiding bedraagt het aantal studiepunten van de Ad-opleiding en het aanvullend bachelorprogramma minimaal 240 studiepunten. In het diplomasupplement wordt dit alles toegelicht.

13 Voorstel: Aantal studiepunten voor een opleiding 'harmoniseren' per 30 stuks

In het kader van dit document over studielast en aanverwante zaken doen we het voorstel om voor het aantal studiepunten van een opleiding te komen tot een harmonisatie nl. het altijd zijn van een veelvoud van 30 stuks.

De uitzondering voor de Ad-opleidingen om meer dan 120 studiepunten te omvatten, kan uit de wet worden gehaald.

14 Voorstel: Format afspreken voor verdelen van de studielast over een tijdvak

Nadat elk studiejaar (leerjaar) van een opleiding vanaf het begin 60 studiepunten omvat, blijft er een pakket eenheden over met een omvang van 30 studiepunten. Deze eenheden worden aaneensluitend op het laatste volledige jaar aangeboden in de eerste helft van het volgende studiejaar (dus in het eerste semester, een begrip dat de wet overigens helemaal niet kent).

15 Instroom per 1 februari en in het algemeen vertraging opvangen

Uiteraard vraagt een dergelijke afspraak om het vastleggen van allerlei regelingen die hiermee te maken hebben. Een aantal daarvan:

- Hoe wordt hierbij omgegaan met degenen die per 1 februari instromen?
- Wat betekent dit voor het betalen van het collegegeld?
- Moeten er twee telmomenten komen?
- Hoe dit vast te leggen in het Croho?

16 Deeltijd ook altijd aanbieden met de nominale duur?

Een specifiek aandachtspunt is of een deeltijdse Ad- of bacheloropleiding in ieder geval door iemand kan worden gevolgd op basis van de nominale duur, dus dat het programma onder alle omstandigheden wordt aangeboden in twee resp. vier jaar.

17 Voorstel: Project - opleiding en de varianten deeltijd en duaal – herzien en actualiseren

In plaats van het wetsvoorstel moet vervolgens worden bezien wat we vandaag de dag onder een 'opleiding' kunnen verstaan en na te gaan welke criteria aan de deeltijdse en duale varianten zijn te verbinden. De reden hiervoor is dat er in het wetgeving vrijwel niets is te vinden over deze criteria, terwijl er wel wordt 'gemorreld' aan zaken die er toch in terug te vinden zijn.

Een plan van aanpak voor een dergelijk project is best snel op te stellen, met inzet van een aantal experts. In document 80 wordt een aantal voorzetten gegeven.

18 Voorstel: doorsnijden koppeling studiepunten en studielast: invoeren 'credit' en 'unit' & niet meer hanteren van het begrip 'studielast' maar 'omvang'

Het voorstel is dus om in plaats van 'studiepunten' het begrip 'credit' te gaan gebruiken binnen de wetgeving voor het hbo en wo.

We stellen verder voor om in plaats van het begrip 'onderwijseenheid' te gaan werken met het begrip 'unit', eveneens op basis van het internationale gebruik ervan en dus de herkenbaarheid.

Maar dan zijn we nog niet waar we willen uitkomen met het definitief doorsnijden van de koppeling van de 'credit' met de studielast. Om dat zichtbaar te maken, dus het te concretiseren van die stap, is het van belang om niet meer het begrip 'studielast' te hanteren, en te vervangen door 'omvang'. Dat is een neutraler begrip, net zoals de overheid het ook doet met 'traject', 'leerjaar' en 'periode', naar gelang het handig is voor de plek in de wetgeving.

Om dit in te zetten bij het artikel 7.4 is het voorstel om voor alle duidelijkheid een apart artikel in de wet op te nemen over de omvang van een studiejaar, te zien als het oude artikel 7.4, met daarna de nieuwe artikelen 7.4a en 7.4b waarin het dan draait om de credit.

Het nieuwe artikel 7.4b betreft het meer helder maken wat onder 'studeerbaarheid' kan worden verstaan als het gaat om het gebruik van de eenheden en de spreiding.

19 Artikelen versnelde route - fouten en aanbevelingen

Fouten als het gaat om de artikelen rond de versnelde route bij de hbo-bacheloropleiding:

- Ook de extraneus moet mee kunnen doen, zoals het hier voor studenten staat.

- Tevens kan het begrip 'traject' worden vervangen door 'leerroute'.
- Het gaat hierbij niet om 'de student' maar degene die wil gaan studeren, dus 'de aspirant-student'. Iemand zal voorafgaande aan de start van deze leerroute toestemming moeten krijgen om deze versnelde leerroute te kunnen volgen, mogelijk na een specifiek onderzoek.
- Ook moet voor alle anderen dan de vwo'ers opgenomen dat er een verzoek dient te worden ingediend om te kunnen meedoen.

Verkeerde verwijzing: In artikel 7.13 over de Onderwijs- en Examenregeling wordt verwezen naar artikel 7.9a, maar de verwijzing klopt niet: 'Indien van toepassing: de regeling, bedoeld in artikel 7.9a, derde lid, tweede volzin.' Het moet zijn 'artikel 7.9a, tweede lid.'

20 Zij-instroom en tussentijdse instroom nog even bekeken

Naast de reguliere instroom per 1 september, met als teldatum 1 oktober, zijn er behoorlijk veel studenten die zich laten inschrijven bij een nieuwe opleiding op een ander moment gedurende het studiejaar. In de wet wordt er niet echt aandacht aan geschonken.

Toch zou het goed zijn om gelet op uitval en vooral switch en andere scenario's dit mee te nemen in de voorgestelde beschouwing van wat nu eigenlijk een opleiding is.

21 'Eerste jaar van inschrijving' in de wet

Het enige dat duidelijk wijst op de notie die de overheid heeft met betrekking tot de tussentijdse en de zij-instroom, is dat er drie keer het begrip 'eerste jaar van inschrijving' in de wet staat, en dat is wat anders dan 'studiejaar'. Dit begrip komt voor bij het uitbrengen van het studieadvies in het algemeen en het bindend studieadvies – alsmede bij de regeling voor de instroom met een 'ander diploma'. Het voorstel is om dit gebruik van een ander begrip dan normaal verder te gaan bezien, vanwege de consequenties.